

УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. В статті описані зміст та склад інформаційного масиву, необхідного для прийняття управлінських рішень щодо експлуатації активної частини основних засобів. Розкриті інформаційні особливості його складу в світлі завдань управління. Подані рекомендації щодо вибору методу нарахування амортизації, який доцільно застосовувати для відображення інтенсивності використання сільськогосподарської техніки.

Ключові слова: управлінські рішення; потреби управління; сільськогосподарська техніка; інформаційний масив.

THE MANAGERIAL ASPECTS OF AGRICULTURAL MACHINE'S EXPLOITATION

Abstract. The article describes the content and composition of the informational array required for management decisions on the operation of the mobile part of fixed assets. The information features of its composition in the light of managements' tasks are revealed. Recommendations are given for the choice of depreciation method, which should be used to reflect the intensity of using of agricultural machinery.

Keywords: management decisions; management's requirements; agricultural machinery; informational array.

Прийняття управлінських рішень по забезпеченню раціонального використання сільськогосподарської техніки має на меті встановлення оптимального режиму її роботи. Його можливо обґрунтувати шляхом порівняння фактичних показників роботи сільськогосподарської техніки з системою норм та нормативів, розробленою науково-дослідними установами й удосконаленою відповідно до індивідуальних виробничих особливостей кожного підприємства. Порівняння одноформатних показників використання активної частини основних засобів є основою для визначення оптимального режиму експлуатації та раціонального часу оновлення сільськогосподарської техніки. [1]

Склад інформаційного масиву, який призначений для потреб управління, може мати певні особливості, які визначаються різними типами управління, формами власності та організаційної структури підприємств. Від описаних характеристик залежить спектр показників, які отримуються та використовуються в системі управлінського обліку. За сучасних умов у сільському господарстві існує тенденція до утворення мега-господарств (агрохолдінгів), які для виробничих потреб застосовують значні масиви орендованих земель зі складу кількох колишніх колективних сільськогосподарських підприємств. Центральний управлінський апарат таких господарств зосереджується в містах зі значним фінансовим оборотом, таких як, наприклад, Київ чи Дніпропетровськ, а в межах господарюючих суб'єктів ведуть облік та складають звітність, яка відправляється головному підприємству. За таких умов важливо, щоб створені інформаційні дані, призначені для керівництва, яке не знаходиться на безпосередньому місці подій, містили показники, які дозволять виявляти проблемну ділянку виробництва, аналізувати утворену ситуацію, оцінювати її для того, аби своєчасно приймати точні та виважені управлінські рішення відносно інтенсивності експлуатації й своєчасного відтворення сільськогосподарських машин та обладнання. [2]

Описані особливості потребують проведення комплексного дослідження обсягу існуючої облікової інформації та встановлення відсутніх облікових даних, необхідних для прийняття управлінських рішень. Це передбачає постановку завдань управління, відповідні вимоги інформаційного забезпечення, а також методи його збору, що дозволить виявити недоліки існуючої системи надання необхідною інформації.

Виконання завдання управління по забезпеченню збалансованого оновлення основних засобів вимагає наявності облікового інформаційного забезпечення про основні техніко-економічні характеристики основних засобів:

- вік активної частини основних засобів
- стан активної частини основних засобів;

- ступінь інтенсивності їх використання;
- термін використання основних засобів;
- повноту перенесення вартості на новостворювану продукцію

Описані характеристики повинні бути визначальними при виборі методу амортизації активної частини основних засобів

Поряд з цим вибір методу амортизації на підприємствах не проводиться розрахунковим шляхом, що є суттєвим недоліком, так як суми амортизаційних відрахувань є однією зі статей витрат і мають значний вплив на розмір прибутку підприємства. Крім того, сільськогосподарська техніка - є активною частиною основних засобів, тому обраний метод нарахування амортизації повинен відображати інтенсивність її використання в часі що вимагає використання виробничого методу нарахування амортизації та його модифікації по розподілу вартості основних засобів відповідно до часу(годин) його активної експлуатації. [3]

Інтенсивна експлуатація сільськогосподарської техніки потребує наявності комплексних відомостей, які повинні надаватися в розрізі часу використання у виробничому процесі. Виконання цього завдання потребує як облікового, так і аналітичного дослідження. При цьому за допомогою цих даних повинна висвітлюватись інформація, яка повинна забезпечувати:

- облік, аналіз і контроль завантаженості основних засобів;
- облік, аналіз і контроль використання робочого часу;
- забезпечення мінімізації простоїв;
- контроль використання паливно-мастильних матеріалів.

Основою створення умов для інтенсивної експлуатації основних засобів є забезпечення їх оптимальної завантаженості, яку в діючій системі облікового інформаційного забезпечення можна визначити тривалістю робочого дня та щоденним виробничим завданням машинно-тракторного парку. При цьому обсяг виконаних робіт визначається у фізичних та умовних еталонних гектарах. Така синтетична одиниця визначається з метою отримання можливості співставлення та порівняння обсягів робіт виконаних різними марками тракторів. Для визначення повноти виконання виробничого завдання проводиться порівняння фактичних даних із загальною змінною нормою виробітку, що є основою для наступного обчислення коефіцієнта змінності.

Протягом робочої зміни проводиться також облік робочого часу, який вимірюється в астрономічних годинах; при цьому нормативна тривалість робочої зміни складає 7 годин, і всі норми виробітку визначаються, виходячи з цієї норми. Важливе значення для забезпечення інтенсивної експлуатації сільськогосподарської техніки має ведення обліку, контролю та аналізу використання робочого часу упродовж терміну перебування технічної одиниці в господарстві, який можна узагальнити відповідно до часу функціонального використання: час в роботі, в переїздах до місця безпосереднього виконання виробничого завдання, час простою, час в ремонті. Для цього в первинному обліковому спостереженні передбачається проведення документування з метою накопичення та подальшого узагальнення необхідних даних, що дозволить у майбутньому виявляти відсутні інформаційні ланки. При цьому використовуються нормативні документи, які регламентують тривалість робочого часу. Отримана інформація синтезується за однорідними ознаками й узагальнюється з метою проведення подальшого порівняння з діючими нормативами тривалості робочого часу, що виконується шляхом застосування методу відносних величин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тимофеева Т.А., Федосов А.Т. Пути воспроизводства сельскохозяйственной техники. *Экономика сельского хозяйства и перерабатывающих предприятий*. 1997. №7. С. 28-30.
2. Тивоненко І.Г. Первинний облік: стан і вимоги в інженерній службі села. *Економіка України*. 2002. №10. С. 62-67.
3. Рижук С.М. Пріоритетні напрями розвитку технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва. *Економіка АПК*. 2003. С. 37 – 41.

Красота Олена Григорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, e-mail:2510elena@ukr.net.

Красота Іван Іванович, здобувач вищої освіти за ступенем «Бакалавр», Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава.

Krasota Olena Hryhorivna, PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Economic Control, Poltava State Agrarian University, Poltava, e-mail: 2510elena@ukr.net.

Krasota Ivan Ivanovych, Bachelor of Higher Education, Poltava State Agrarian University, Poltava.